

Paġna tad-deheb fl-istorja tal-Fratellanza tas-Santissimu Sagrament u ta' San Publju

Sittin sena ilu (1953), il-Fratellanza ta' San Publju (1834)
issir il-Fratellanza tas-Santissimu Sagrament u ta' San Publju

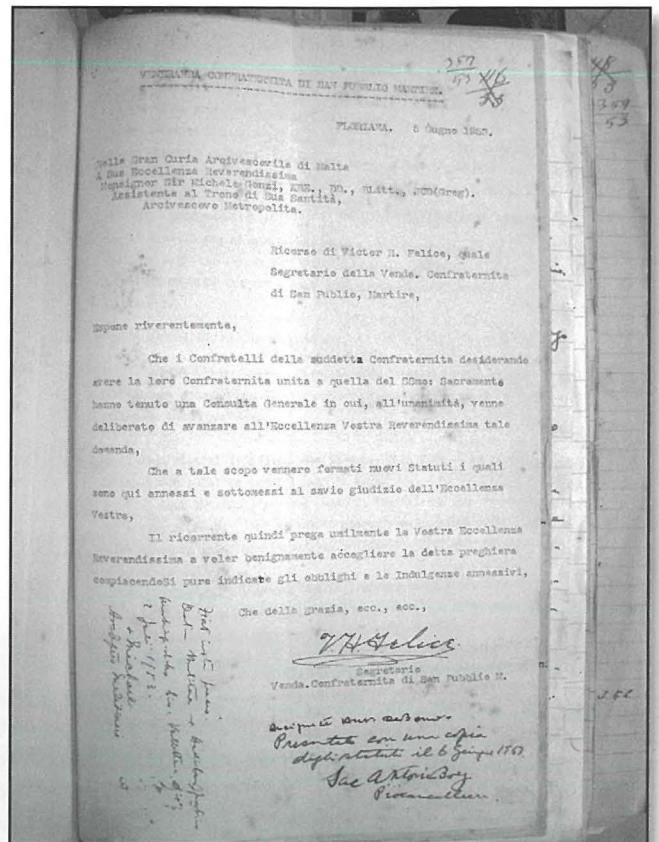
Minn Dun David Torpiano

L-anniversarji huma dejjem okkażjonijiet importanti, speċjalment meta huma ta' natura komunitarja. Li wiehed jagħti ħarsa lura lejn il-passat isservih tajjeb biex jiskopri l-għeruq tiegħu u forsi wkoll jithegġeġ biex b'mod kreattiv jagħmel użu mit-tradizzjoni komunitarja tant rikka, speċjalment f'pajjiżna u fil-parroċċi tagħna.

Eżattament sittin sena ilu, fl-1953, fil-Floriana seħħ avveniment sinjifikattiv li għalkemm huwa fih innifsu sempliċi, fl-istess ħin huwa wkoll ta' valur għall-istorja tal-parroċċa tal-Floriana. Fil-Floriana, sa miż-żmien li fih il-Knisja ta' San Publju kienet viċi-parroċċa tal-Knisja Kolleġġjata ta' San Pawl Nawfragu tal-Belt, diġà kienet teżisti il-Fratellanza ta' San Publju Isqof u Martri. Kif jixhdu missirijietna, fit-12 ta' Jannar tal-1834, il-Vigarju Mons. Salvatore Lanzon żar il-Knisja ta' San Publju biex iwaqqaf kanonikament l-Fratellanza ta' San Publju u biex quddiemu ssir il-professjoni tal-ewwel fratelli u sorelle tal-fratellanza. Kien Mons. Salvatore Lanzon innifsu li ġie nnominat bħala l-ewwel rettur tal-Fratellanza ta' San Publju. Ftit jiem biss wara t-12 ta' Jannar tal-1834, l-Isqof Awżiljarju Mons. Publio dei Conti Sant ġie pprofessat bħala fratell fil-fratellanza l-ġdida ddedikata lill-qaddis li tiegħu Mons. dei Conti Sant kien iġib l-isem.¹

Ta' min wiehed josserva li f'diversi knejjes parrokkjali, l-ewwel fratellanza kienet tkun dik tas-Santissimu Sagrament. Sal-ġurnata tal-lum, f'ħafna parroċċi, ma nsibux fratellanzi ddedikati lill-qaddis patrūn jew lill-qaddisa patrūna tal-parroċċa iżda nsibu li l-fratellanza tas-Santissimu Sagrament tkun ħafna drabi dik li hija l-iżjed marbuta mal-qaddis jew mal-qaddisa li lejha il-parroċċa tkun iddedikata. Jista' jkun li fil-Floriana, l-affarijiet imxew mod ieħor minħabba l-fatt li fil-parroċċa ta' San Pawl Nawfragu tal-Belt, li minnha kienet tagħmel parti l-Floriana, diġà kienet teżisti l-Fratellanza tal-Qalb ta' Ġesù li kienet u hekk għadha sal-lum, il-fratellanza marbuta mal-kult ewkaristiku f'dik il-parroċċa. Dan iwassalna biex nikkonkludu li ladarba fil-konfini parrokkjali kienet teżisti diġà fratellanza marbuta mal-qima ewkaristika, ma kenitx ser

¹ Ara EMMANUEL S. TONNA, *Il-Konfraternita ta' San Publju u tas-S.S. Sagrament, f'Programm Festa San Publju 1988*, Malta 1988, 19.

Rikors biex issir l-Għaqda

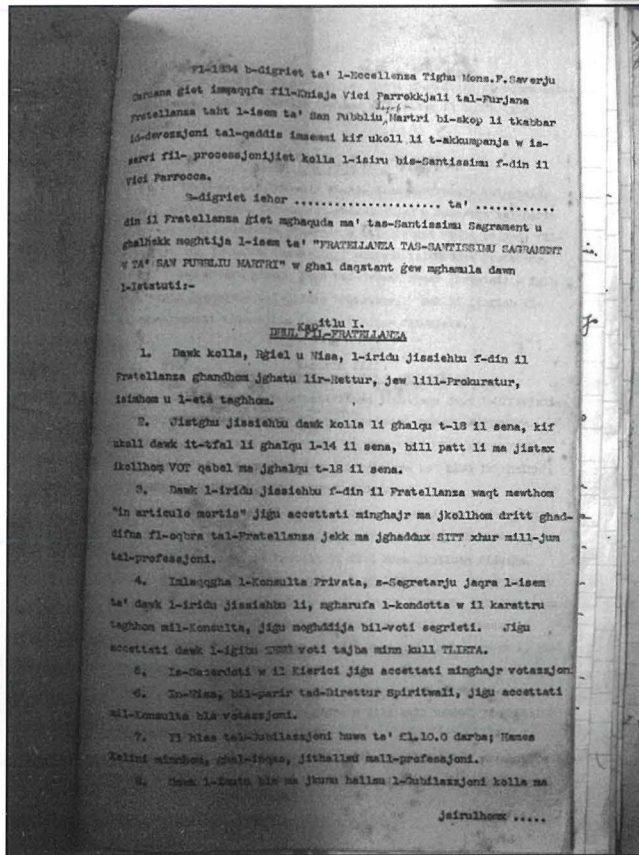
tigi mwaqqfa ohra simili fl-istess parroċċa u dan wassal biex fil-Knisja Viċi Parroċċa tal-Floriana titwaqqaf b'iżjed facilità il-Fratellanza ta' San Publju. Fil-Belt Valletta, il-fratellanza ewlenija tas-Santissimu Sagrament hija l-Arcikonfraternità tas-Santissimu Sagrament imwaqqfa fil-parroċċa ta' Sidna Marija tal-Portu Salvu u San Duminku.

Wara għexieren ta' snin u wara li l-Knisja Viċi-Parrokkjali ta' San Publju fil-Floriana ġiet elevata bħala parroċċa għaliha, maqtugħa għal kollox mill-parroċċa li kienet tagħmel parti minnha sal-1844, ġustament il-Furjanizi ħassew il-htieġa li waħda mill-fratellanzi tagħhom tkun ukoll imsejha uffiċjalment biex taqdi d-dmirijiet tagħha bħala fratellanza tas-Santissimu Sagrament. Kien pass għaqli ħafna li l-imsejbin tal-Fratellanza ta' San Publju ħadu meta qablu li f'isem il-fratellanza, is-segretarju

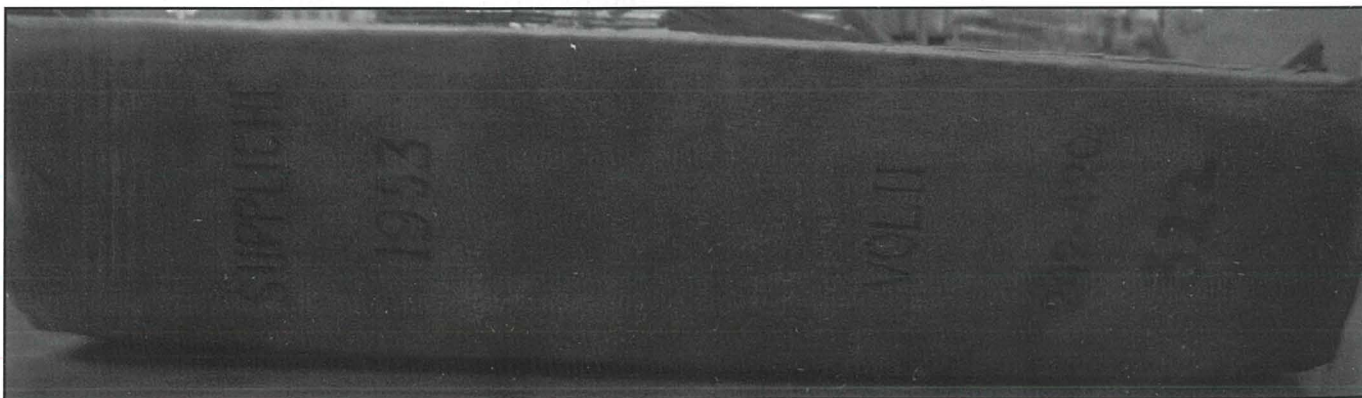
Victor H. Felice, kellu jibgħat rikors li permezz tiegħu jitlob lil Mons. Arcisqof Metropolita Mikiel Gonzi biex jibdel l-isem u l-istatut tal-Fratellanza ta' San Publju biex b'hekk tibda tissejjaħ bhala l-Fratellanza tas-Santissmu Sagrament u San Publju. L-itinerarju sakemm saret din it-talba b'mod formali u ntlagħhet kien twil u interessanti.

Ix-xewqa li ssir din l-għaqda jew kif inhi msejha fil-minuti tal-konsulti tal-Fratellanza ta' San Publju 'affiljazzjoni', issemmiet għall-ewwel darba fil-konsulta privata li saret mill-fratelli fl-Oratorju ta' San Publju nhar id-29 ta' Lulju 1951. Ir-rettur tal-Fratellanza ta' San Publju is-sur Antonio Agius, qal li dik is-sena (1951) kienet taħbat il-ħamsa u għoxrin sena mir-'riunjoni' tal-Fratellanza ta' San Publju u kien jixraq li dan jiġi ikk commemorat. Victor Felice, is-segretarju tal-fratellanza jgħid hekk fil-minuti ta' dik il-laqgħa partikolari: "*Prese la parola il rettore col dire che quest'anno la nostra Venda. Confraternita avrebbe compiuto il 25mo anno insin della sua riunione e sarebbe molto adatto di commemorare questo anniversario affinche noi possiamo risuscitare il nostro zelo per attendere ai doveri richiesti dalla stessa Venda. Confraternita.*"² Minkejja li għad m'għandniex informazzjoni biżżejjed dwar din il-kwestjoni tar-'riunione', jidher li bejn l-1913 u l-1926 ma sarux iżjed laqgħat jew konsulti tal-fratelli u dan hu ppruvat mill-fatt li jekk wieħed jikkonsulta l-ewwel volum tal-*Libro Consulte* (l-ewwel volum tal-kotba li fihom hemm il-minuti tal-laqgħat tal-fratellanza)³ isib li bejn l-1913 u l-1926 ma hemm l-ebda minuti entrati f'dan il-volum. Għal xi raġuni, il-laqgħat tal-fratellanza jidher li ma kenux qed isiru. Minhabba f'hekk nistgħu nipotizzaw li din ir-'riunione' hija propju l-mument meta fl-1926, il-laqgħat tal-fratellanza reġgħu bdew jinżammu regolarment. Minhabba dan l-imsemmi anniversarju, ir-rettur tal-fratellanza ippropona lid-direttur spiritwali, l-Arcipriet tal-Floriana ta' dak iż-żmien Dun Angelo Ghigo, li l-fratellanza ta' San Publju ma tibqax biss fratellanza ddedikata lil dan il-qaddis patrūn ta' Malta iżda ssir ukoll fratellanza tas-Santissmu Sagrament b'mod li tkun fratellanza li tgħaqqad dawn iż-żewġ devozzjonijiet flimkien. Victor Felice jinnota li "*Il Rettore chiese anche al Direttore Spirituale affinche questa nostra Venda. Confraternita di San Pubblio Martire verrebbe unita*

*L-Istatut il-ġdid ta' meta saret l-Għaqda con quella del Ssmo. Sacramento e così possiamo acquistare un'abbondanza di Ingulgenze Plenarie."*⁴

Fil-konsulta privata tas-7 ta' Ottubru 1951,⁵ il-W.R. Arcipriet Dun Angelo Ghigo qal li kien kellem lill-Vigarju ġenerali ta' Mons. Arcisqof dwar il-proposta li kienet qed tiġi diskussa u li dan tal-aħħar kien qallu li jekk kienet se ssir l-unjoni tal-Fratellanza ta' San Publju ma' dik tas-Santissmu Sagrament, kien se jkun hemm xi obbligi li riedu jiġu rispettati. Il-fratelli innutaw li dawn l-obbligi ma kenux se jkunu wisq differenti minn dawk li diġà kienu marbutin bihom. F'konsulta privata oħra li saret fid-9 ta' Diċembru tal-istess sena, ir-rettur tal-fratellanza tenna li biex ix-xewqa tal-unjoni ssir realtà, il-fratellanza kellha tifformula rikors li mbagħad imur għand Mons. Arcisqof biex dan jevalwa u jilqa' jew jirrifjuta it-talba tal-fratellanza. Ir-rettur tenna wkoll li minhabba pass bħal dak li kien ser jittiehed, kien meħtieġ li ssir konsulta

ġenerali li għaliha jattendu kemm jista' jkun fratelli biex jagħtu l-fehma u l-approvazzjoni tagħhom dwar din il-materja tant importanti.⁶

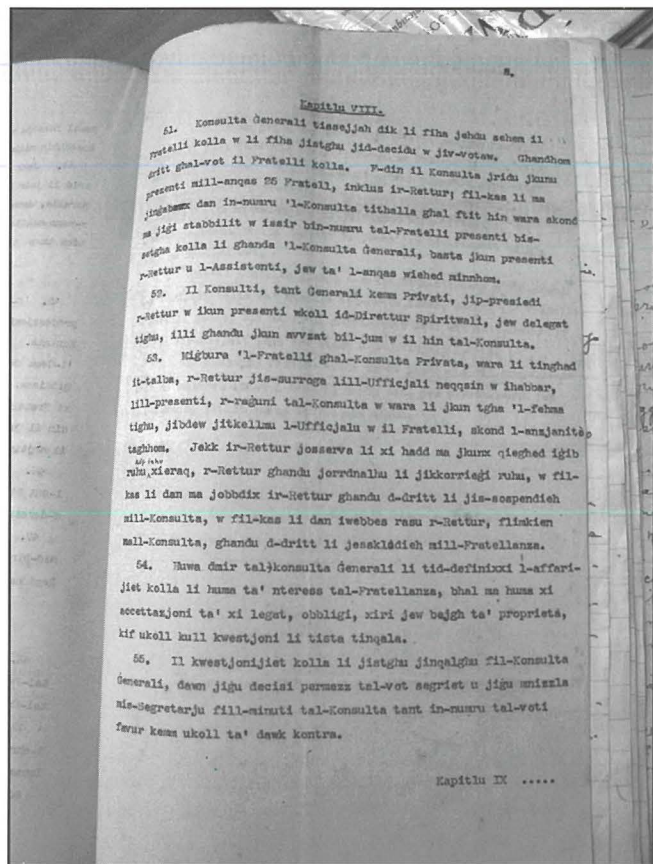
Il-konsulta ġenerali tal-20 ta' Jannar 1952 (jum biss qabel il-festa liturġika ta' San Publu) kienet forsi waħda mill-iżjed importanti f'dan il-proċess li wassal biex il-fratellanza ssir magħrufa bħala Fratellanza tas-Santissimu Sacrament u ta' San Publu Martri. Il-minuti ta' din il-konsulta jixhdu li saret diskussjoni dwar dan il-pass importanti fejn il-fratelli konsulturi u diversi fratelli hadu sehem attiv. Jidher li għall-ewwel, ġie propost li l-fratelli juru l-fehma tagħhom għall-proposta tal-unjoni (li nqrat lilhom mir-rettur) permezz ta' sempliċi 'akklamazzjoni'. Madankollu, minhabba li żewġ fratelli, Salvatore Pace u Giuseppe Mousu qajmu xi diffikultajiet li fil-fehma tagħhom din id-deċiżjoni kienet se tohloq. Fuq sugġeriment tal-fratell Salvatore Maggi, ġie deċiż li jittiehed vot sigriet. Mill-voti kollha tnejn u għoxrin vot kienu favur l-unjoni u wiehed biss kien kontra. Is-segretarju Victor Felice jikteb li: *"la dimanda venne consegnata al nostro Direttore Spirituale per portarla all'Autorita' Ecclesiastica."*

F'dik li din id-darba tisejjaħ "seduta ġenerali" tas-17 ta' Frar 1952,⁸ insibu li d-direttur spiritwali tal-fratellanza, wara li tkellem mal-awtoritajiet ekkleżjastiċi, ġie mitlub biex jgħarraf lill-membri tal-fratellanza li huma kellhom jaħsbu biex jiġu miktubin u approvati statuti godda għall-fratellanza u biex dawn jiġu wkoll sottomessi lill-awtoritajiet ekkleżjastiċi għall-approvazzjoni. Il-fratelli għalhekk iffurmaw kummissjoni magħmula minn Antonio Agius bħala rettur tal-fratellanza, Salvatore Maggi li kien prim assistent u Victor H. Felice li kien is-segretarju tal-fratellanza. Din il-kummissjoni kellha x-xogħol li tikteb statuti godda. Huwa interessanti li wiehed jinnota li ċertu fratell kunjomu Scerri li ha sehem f'din il-laqgħa, ippropona li l-minuti tal-laqgħat, kif ukoll l-istatuti godda tal-fratellanza jiġu miktubin bil-Malti u mhux bit-Taljan. Jidher li fiż-żewġ każi, il-proposta ta' Scerri bdiet tiġi attwata mill-ewwel. Fil-konsulta ġenerali tal-31 ta' Awwissu 1952, il-fratelli semgħu b'attenzjoni l-qari tal-abbozz tal-istatuti

6 Ara Ibid., *Consulta Privata* (9 Dicembre 1951), *f'Verbale delle Consulte della Ven. Confraternita del SS. Sacramento e San Pubblio M.*, vol. II, 17 Novembre 1937 - 31 Marzo 1968.

7 Ibid., *Consulta Generale* (20 Gennaio 1952), *f'Verbale delle Consulte della Ven. Confraternita del SS. Sacramento e San Pubblio M.*, vol. II, 17 Novembre 1937 - 31 Marzo 1968.

8 Ara Ibid., *Konsulta ġenerali* (17 Frar 1952), *f'Verbale delle Consulte della Ven. Confraternita del SS. Sacramento e San Pubblio M.*, vol. II, 17 Novembre 1937 - 31 Marzo 1968.

l-godda tal-fratellanza. Wara li saru xi kjarifiki, il-fratelli qablu li kellhom jissottomettu dawn l-istatuti u jagħmlu rikors ufficjali li kellu jkun ipprezentat lil Mons. Arcisqof Metropolita Mikiel Gonzi mill-Arcipriet tal-Floriana. Fil-fatt, kellu jkun l-Arcipriet Dun Anton Debono li jiffirma dan ir-rikors għaliex skont ma nsibu fil-minuti tal-konsulta privata ta' nhar it-12 ta' Ottubru 1952, Dun Angelo Ghigo kien ġie maħtur kanonku tal-Kapitlu tal-Katidral. Il-fratellanza għalhekk b'rikonoxximent għall-hidma tiegħu, anki bħala direttur spiritwali tal-fratellanza, wiegħdet lil Mons. Ghigo li malli l-Arcisqof jilqa' t-talba tal-unjoni li kienet qed tagħmel il-Fratellanza ta' San Publu, hu kien se jkun l-ewwel affiljat gdid tal-fratellanza minn meta din l-unjoni tibda ssehh.⁹

Nhar l-10 ta' Mejju 1953, fil-konsulta ġenerali li saret bħas-soltu fl-oratorju tal-fratellanza, ipparteċipa wkoll Dun Anton Debono. Ir-rettur Antonio Agius sahaq fuq il-bżonn li l-fratellanza tibgħat rikors ieħor lil Mons. Arcisqof flimkien mal-Istatuti li l-fratellanza kienet qed tipproponi għall-approvazzjoni. Intqal ukoll li jkun tajjeb kieku l-għaqda jirnexxilha ssir sas-Sollennita ta'

9 Ara Ibid., *Konsulta Privata* (12 Ottobru 1952), *f'Verbale delle Consulte della Ven. Confraternita del SS. Sacramento e San Pubblio M.*, vol. II, 17 Novembre 1937 - 31 Marzo 1968.

Wara l-mewt tas-Sur Publius Cassar, li kien ir-Rettur tal-fratellanza tas-Santissimu Sacrament u ta' San Publu, għal erba' snin, il-fratellanza tmexxiet minn Agent Rettur.

F'seduta li nżammet nhar it-Tlieta 26 ta' Frar 2013, Stephen Tonna, li kien l-Agent Rettur, ġie nnominat u maħtur unanimament mill-membri preżenti, bħala r-Rettur il-gdid tal-fratellanza

Corpus Domini. Interessanti li wieħed jinnota li fl-istess konsulta, Dun Anton Debono tkellem dwar il-ħtieġa li jsir Kunsill Parrokkjali fil-parroċċa u mid-dehra, fehmem ukoll li l-fratellanza għandha tkun parti minn dan il-kunsill.

*quindi prega umilmente la Vostra Eccellenza Reverendissima a voler benignamente accogliere la detta preghiera compiacendosi pure indicare gli obblighi e le indulgenze annessevi...*¹²

Fil-konsulta ġenerali li saret fid-9 ta' Awwissu 1953, il-fratelli setgħu jaqsmu l-ferħ tagħhom flimkien għall-fatt li Mons. Arcisqof Mikiel Gonzi kien laqa' t-talba tagħhom u aċċetta wkoll l-Istatuti b'mod li l-fratellanza bdiet tissejjaħ "Fratellanza tas-Santissimu Sagrament w ta' San Publiu Martri" skont kif inhi msejħa fl-Istatuti miżmumin fl-Arkivji tal-Kurja Arciveskovili ta' Malta.¹⁰ Ir-rettur tal-fratellanza saħaq li l-aħbar kellha tiġi mxerrda mal-Floriana u li kellha ssir sejħa biex iżjed fratelli jipprofessaw kif ukoll sejħa biex dawk li kienu ipprofessaw u saru membri qabel, jerggħu itennu l-professjoni tagħhom mill-ġdid. Hu tkellem ukoll fuq il-proposta li dan l-avveniment kellu jiġi mfakkar bit-tqegħid ta' rħama fl-oratorju.¹¹ Din il-lapida fil-fatt saret, milli jidher bi żball ċkejken rigward id-data ta' meta Mons. Gonzi laqa' r-rikors tal-fratellanza. Ir-rikors miktub mis-segretarju Victor H. Felice li jgħib id-data tas-6 ta' Ġunju 1953 ġie milqugh minn Mons. Arcisqof nhar it-3 ta' Lulju 1953. Għall-ewwel darba f'din il-pubblikazzjoni qed nirriproduċu l-iktar parti importanti mir-rikors miktub mis-Sur Victor H. Felice. Ir-rikors kien jitlob dan li ġej:

I confratelli della suddetta Confraternita desiderando avere la loro Confraternita unita a quella del Ssmo: Sacramento hanno tenuto una Consulta Generale in cui, all'unanimità, venne deliberato di avanzare all'Eccellenza Vostra Reverendissima tale domanda, Che a tale scopo vennero formati nuovi Statuti, i quali sono qui annessi e sottomessi al savio giudizio dell'Eccellenza Vostra, Il ricorrente

Il-fratellanza ċċelebrat din l-unjoni nhar il-Ħadd 20 ta' Settembru 1953. Il-programm kien jibda' b'quddiesa kantata tat-Terza fid-9.00am li għaliha l-fratelli kellhom jiehdu sehem bil-lisba proprja tagħhom u wara purċissjoni speċjali li kellha toħroġ mill-bieb maġġur tal-knisja u ddu mal-knisja arċipretali minn barra u terġa tiritorna lura l-knisja mill-istess bieb. Fl-4.30pm kellu jsir Għasar u jinqara d-digriet ta' Mons. Arcisqof Mikiel Gonzi u wara jsir diskors tal-okkażjoni mill-Arċipriet Dun Anton Debono. Kellha ssir ukoll professjoni ta' xi fratelli ġodda, jitkanta l-*Pange Lingua* u filwaqt li ssir espożizzjoni Ewkaristika. Kellu jitkana t-*Te Deum* u tingħata l-barka sacramentali u wara jsir il-bews tal-relika ta' San Publu filwaqt li jitkanta l-Innu Popolari ta' San Publu.¹³ Jidher li dakinhar saret ukoll konsulta privata fl-oratorju fejn il-W.R. Arċipriet qal li din il-paġna tad-deheb fl-istorja tal-fratellanza kellha tnissel xewqa fl-imsejbin mhux biss biex jirbħu l-Indulgenzi mogħtija imma biex ixerrdu dejjem u b'qawwa ikbar id-devozzjoni lejn Ġesù Ewkaristija.

Jalla l-anniversarju minn meta nkitbet din il-paġna tad-deheb fl-istorja ta' din il-fratellanza, kif sejħilha Dun Anton Debono, jkompli jixpruna t-tiġdid tal-istess fratellanza, speċjalment fil-proġetti li tixtieq twestaq fil-futur qarib sabiex din l-istituzzjoni li issa għandha għeruq fondi fl-istorja tal-Floriana, tiskopri r-rwol ġdid tagħha u l-kontribut li tista' tibqa' tagħti minkejja l-bidliet li sehħew matul iż-żminijiet.

10 ARKIVJU ARČIVESKOVILI MALTA (AAM), Statuti tal-Fratellanza tas-Santissimu Sagrament w ta' San Publiu Martri annessi mar-Rikors iffirmit mis-Sur Victor H. Felice (6 ġunju 1953), f'*Suppliche* 1953, vol. II, 357.

11 Ara Ibid., Konsulta ġenerali (9 Awwissu 1953), f'*Verbale delle Consulte della Ven. Confraternita del SS. Sacramento e San Publio M.*, vol. II, 17 Novembre 1937 - 31 Marzo 1968.

12 AAM, Ricorso di Victor. H Felice, quale Segretario della Venda. Confraternita di San Publio, Martire (6 Giugno 1953), f'*Suppliche* 1953, vol. II, 357.

13 Ara Ibid., Konsulta Privata (6 Settembru 1953), f'*Verbale delle Consulte della Ven. Confraternita del SS. Sacramento e San Publio M.*, vol. II, 17 Novembre 1937 - 31 Marzo 1968.

MARTHESE BAZAAR

HWEJJEG TAL-AHĦAR MODA
GĦAL KULĦADD
ŻRABEN, SLIPPERS, TAPITI,
BJANKERIJA, UNDERWEAR etc.
Il-Festa t-tajba lil kulħadd

74, TRIQ SAN TUMAS FLORIANA
Telephone: 21 237996

Steve Salon
Stylists

Steve & Alan

65, Gunlayer Str, Floriana
21242687 / 79538990

amatoalan@hotmail.com